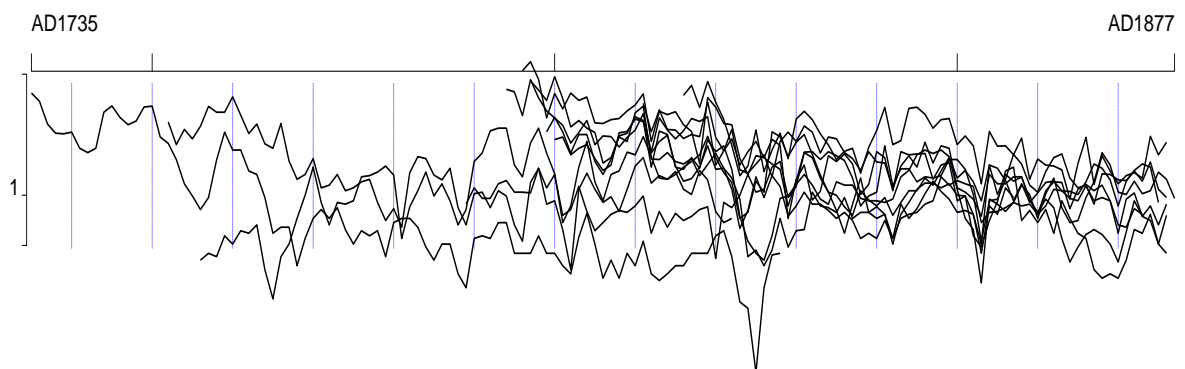

Dendrokronologisk undersøgelse af prøver udtaget fra våningshus, Skregeli, Flekkefjord kommune, Vest-Agder, Norge

NNU Rapport 74 – 2019

Claudia Baittinger og Niels Bonde

Årringskurver som indgår i middelkurve N3993M06 i synkron position

Dendrokronologi

Nationalmuseet
Miljøarkæologi og Materialeforskning

Norge

Vest-Agder

Skregeli

Flekkefjord kommune

Gnr/Bnr: 116/1

Koordinater: 58.551151 N, 6.675295 E

Formål: Datering og opbygning af grundkurve

Indsendt af Fylkeskonservatoren i Vest-Agder og Nationalmuseet

Prøver udtaget af: Rolf Einar Huus og Niels Bonde

Undersøgt af: Niels Bonde og Claudia Baittinger

NNU j. nr.: A9625, december 2019.

Resultatet kan frit anvendes ved henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for yderligere oplysninger mm. Rapporten kan endvidere lastes ned fra hjemmesiden www.nnuweb.dk, under Dendrokronologi, Se endvidere Fylkeskonservatoren i Vest-Agders oversigt over dendrokronologiske undersøgelser <http://vaf.maps.arcgis.com> .

Våningshus

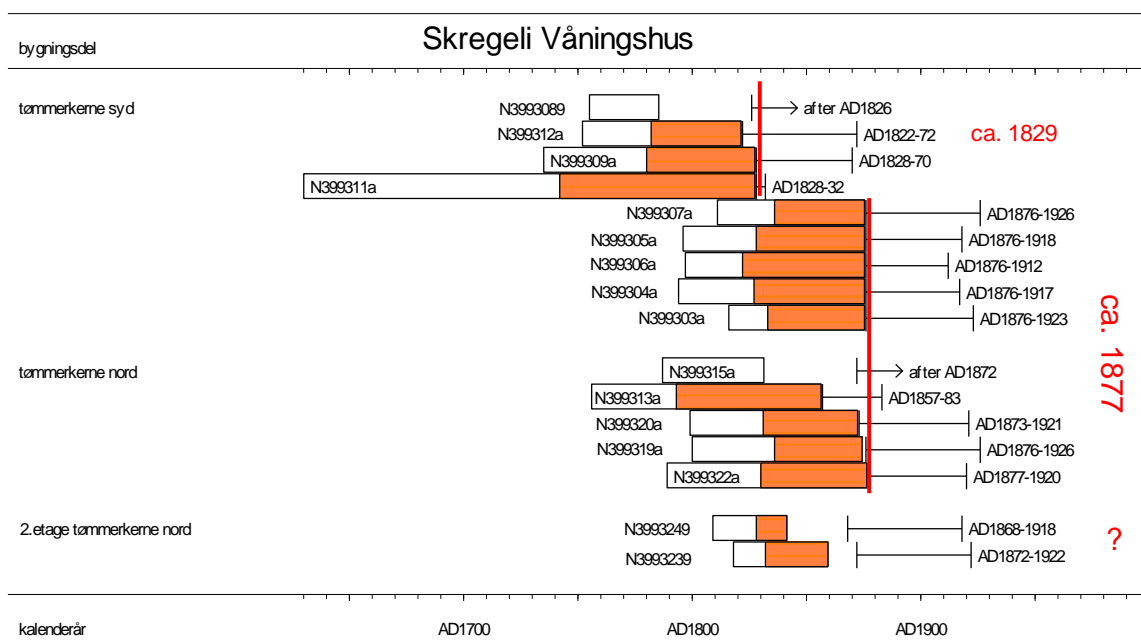
I alt er 24 prøver undersøgt. Udtaget som borekerner. To fra én stolpe af egetræ (*Quercus* sp.) i kælderen og 22 af fyrretræ (*Pinus sylvestris*) fra 22 **tømmerstykker**, 20 udtaget i første etage og to i 2. etage.

16 prøver er dateret.

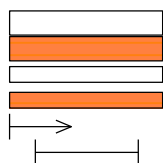
Der er konstateret splintved på 17 prøver. Det er desværre ikke muligt at afgøre om nogen af prøverne har "Waldkante" (træets sidstdannede årring) bevaret.

Antal årringe i prøverne varierer mellem 32 og 199.

For statistiske værdier / beskrivelse med mere vedrørende de enkelte prøver, se katalog.

signatur

kerneved
 splintved
 kerneved ikke målt
 splintved ikke målt
 fældet efter
 fældet mellem

Dateringsdiagram som angiver årringskurvernes indplacering på en tidsskala. Hvert rektangel repræsenterer en årringskurve. **OBS** Den røde signatur er en tolkning vedrørende husets opførelse!

Antallet af årringe i splintved hos fyrretræ kan variere voldsomt fra ca. 40 til ca. 90 eller flere, og tit er det mere end svært at identificere splintved. Dette gælder særligt, når det drejer sig om borekerner. Almindeligvis gælder, at antal årringe i splintved afhænger af træets egenalder. Jo flere årringe i kerneved, desto flere årringe i splintved. Et ungt træ (juvenil) har færre årringe i splintved end et modent - eller gammelt træ.

Undersøgelsen viser, at syv prøver stammer fra træer, der er fældet omkring 1876-77. To til fire prøver kan formentlig sættes til at være fældet på samme tidspunkt.

Fire prøver stammer fra træer, der formentlig er fældet ca. 1828-29.

Tolkning: På det foreliggende grundlag antages det, at opførelsen af den stående bygning kan sættes til ca. 1877. Den ene tømmerkerne indeholder tømmer, der er fældet ca. 1829. Det drejer sig formentlig om genanvendte tømmerstokke.

Årringskurverne fra 11 af de daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve, N3993M06, på 143 år, som dækker perioden 1735 - 1877.

Kryds-datering absolut

Årringskurverne er søgt dateret ved hjælp af relevante grund- og referancekurver for fyrretræ fra det sydlige Norge. (se tabel)

Referencer:

Anvendt splintstatistik for fyrretræ: 40 - 90

For *t*-værdi:

Baillie, M.G.L. & J.R.Pilcher, 1973: A simple cross-dating program for tree-ring research. *Tree-Ring Bulletin* 33, pp. 7-14.

Ved undersøgelsen er der, udover laboratoriets egne grund- og referencekurver, anvendt kurver, som er stillet til rådighed af Thomas S. Bartholin (Scandinavian Dendro) og Terje Thun (NTNU).

kurve	-	-	N3993M06	
-	start	dates	AD1735	
-	dates	end	AD1877	
aam01 indland	AD1254	AD1744	-	N Aust Agder indenlands [Setesdal] 27 timber
aam02 kyst	AD1487	AD1837	5.94	N Aust Agder kystnær 18 timber
VA_2011_3	AD1223	AD1879	9.25	N Vest-Agder med Aaseral 316 timber
VAAaser	AD1353	AD1879	9.69	N Vest-Agder uden Aaseral 225 timber
N Aaseral NB02	AD1223	AD1857	4.51	N Aaseral 113 timber

Tabel: Absolut datering. *t*-værdier for kryds-datering med grund- og referencekurver. For *t*-værdier se Baillie & Pilcher, 1973.

Beregning af middelkurve

New mean sequence N3993M06
Of type W 11 R
dated AD1735 to AD1877

Contains the following curves

n399303a.d dated AD1816 to AD1876 of type R 43 N
n399304a.d dated AD1794 to AD1876 of type R 49 N
n399305a.d dated AD1796 to AD1876 of type R 48 N
n399306a.d dated AD1797 to AD1876 of type R 54 N
n399307a.d dated AD1811 to AD1876 of type R 40 N
n399309a.d dated AD1735 to AD1828 of type R 48 N
n399312a.d dated AD1752 to AD1822 of type R 40 N
n399313a.d dated AD1756 to AD1857 of type R 64 N
n399319a.d dated AD1800 to AD1875 of type R 39 N
n399320a.d dated AD1799 to AD1873 of type R 42 N
n399322a.d dated AD1789 to AD1877 of type R 47 N

Katalog over undersøgte prøver:

- n3993t01
A9625 Skregeli Våningshus kælder understøttelse pr. 1 og 2
Raw Ring-width QUSP data of 46 years length
Undated; relative dates - 1 to 46
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 225.93 Sensitivity 0.14
- n399303a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne syd 3 pr.3
Raw Ring-width PISY data of 61 years length
Dated AD1816 to AD1876
43 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 207.10 Sensitivity 0.24
Interpretation: AD1876-1923
- n399304a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne syd 4 pr.4
Raw Ring-width PISY data of 83 years length
Dated AD1794 to AD1876
49 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 172.05 Sensitivity 0.20
Interpretation: AD1876-1917
- n399305a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne syd 5 pr.5
Raw Ring-width PISY data of 81 years length
Dated AD1796 to AD1876
48 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 186.75 Sensitivity 0.23
Interpretation: AD1876-1918
- n399306a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne syd 8 pr.6
Raw Ring-width PISY data of 80 years length
Dated AD1797 to AD1876
54 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 125.45 Sensitivity 0.20
Interpretation: AD1876-1912
- n399307a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne syd 9 pr.7
Raw Ring-width PISY data of 66 years length
Dated AD1811 to AD1876
40 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 152.95 Sensitivity 0.19
Interpretation: AD1876-1926
- N3993089
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne syd 10 pr.8
Raw Ring-width PISY data of 32 years length
Dated AD1755 to AD1786
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 231.91 Sensitivity 0.19
Interpretation: after AD1826
- n399309a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne syd 11 pr.9
Raw Ring-width PISY data of 94 years length
Dated AD1735 to AD1828
- 48 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 102.04 Sensitivity 0.20
Interpretation: AD1828-70
- n3993109
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne syd 12 pr.10
Raw Ring-width PISY data of 47 years length
Undated; relative dates - 1 to 47
19 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 145.47 Sensitivity 0.18
- n399311a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne syd 14 pr.11
Raw Ring-width PISY data of 199 years length
Dated AD1630 to AD1828
86 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 57.17 Sensitivity 0.23
Interpretation: AD1828-32
- n399312a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne syd 16 pr.12
Raw Ring-width PISY data of 71 years length
Dated AD1752 to AD1822
40 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 139.39 Sensitivity 0.22
Interpretation: AD1822-72
- n399313a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne nord 2 pr.13
Raw Ring-width PISY data of 102 years length
Dated AD1756 to AD1857
64 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 116.57 Sensitivity 0.24
Interpretation: AD1857-83
- n399314a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne nord 4 pr.14
Raw Ring-width PISY data of 46 years length
Undated; relative dates - 1 to 46
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 132.50 Sensitivity 0.25
- n399315a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne nord 6 pr.15
Raw Ring-width PISY data of 46 years length
Dated AD1787 to AD1832
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 150.89 Sensitivity 0.23
Interpretation: after AD1872
- n399316a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne nord 8 pr.16
Raw Ring-width PISY data of 57 years length

Undated; relative dates - 1 to 57
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 158.91 Sensitivity 0.17

n399317a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne nord 9
pr.17
Raw Ring-width PISY data of 46 years length
Undated; relative dates - 1 to 46
0 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 197.24 Sensitivity 0.18

n399318a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne nord 13
pr.18
Raw Ring-width PISY data of 58 years length
Undated; relative dates - 1 to 58
44 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 191.55 Sensitivity 0.22

n399319a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne nord 14
pr.19
Raw Ring-width PISY data of 76 years length
Dated AD1800 to AD1875
39 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 136.24 Sensitivity 0.16
Interpretation: AD1876-1926

n399320a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne nord 15
pr.20
Raw Ring-width PISY data of 75 years length
Dated AD1799 to AD1873
42 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 119.92 Sensitivity 0.17
Interpretation: AD1873-1921

n399321a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne nord 16
pr.21

Raw Ring-width PISY data of 83 years length
Undated; relative dates - 1 to 83
57 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 150.55 Sensitivity 0.24

n399322a
A9625 Skregeli Våningshus tømmerkerne nord 16
pr.22
Raw Ring-width PISY data of 89 years length
Dated AD1789 to AD1877
47 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 100.48 Sensitivity 0.20
Interpretation: AD1877-1920

n3993239
A9625 Skregeli Våningshus 2. etage gavlm nord
brandspor? pr.23
Raw Ring-width PISY data of 43 years length
Dated AD1818 to AD1860
28 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 219.05 Sensitivity 0.16
Interpretation: AD1872-1922

n3993249
A9625 Skregeli Våningshus 2. etage gavlm nord
brandspor? pr.24
Raw Ring-width PISY data of 34 years length
Dated AD1809 to AD1842
14 sapwood rings and no bark surface
Average ring width 211.06 Sensitivity 0.16
Interpretation: AD1868-1918

FELTRAPPORT

BYGNINGSVERN FYLKESKONSERVATOREN I VEST-AGDER

Dendrokronologisk objekt:	SKREGELI - Våningshus
Fylke:	Vest Agder
Kommune:	Flekkefjord
Gnr/Bnr:	116/1
Prøvene tatt av:	Rolf Einar Huus og Niels Bonde
Dato for prøvetaking:	21.06.2019
Koordinater	

Prøve nr.	Etasje	Rom	Marg	Geit	Bast	Bark	Be. arb.	
1	kælder							Lodret stående stolpe understøtte - QUSP
2	do							do
3	1.etage	gang						Tømmerkerne syd - Stok 3 fra gulv
4	1.etage	gang						Tømmerkerne syd - Stok 4 fra gulv
5	1.etage	gang						Tømmerkerne syd - Stok 5 fra gulv
6	1.etage	gang						Tømmerkerne syd - Stok 8 fra gulv
7	1.etage	gang						Tømmerkerne syd - Stok 9 fra gulv
8	1.etage	gang						Tømmerkerne syd - Stok 10 fra gulv
9	1.etage	gang						Tømmerkerne syd - Stok 11 fra gulv
10	1.etage	gang						Tømmerkerne syd - Stok 12 fra gulv
11	1.etage	gang						Tømmerkerne syd - Stok 14 fra gulv
12	1.etage	gang						Tømmerkerne syd - Stok 16 fra gulv
13	1.etage	gang						Tømmerkerne nord - Stok 2 fra gulv

14	1.etage	gang						Tømmerkerne nord - Stok 4 fra gulv
15	1.etage	gang						Tømmerkerne nord - Stok 6 fra gulv
16	1.etage	gang						Tømmerkerne nord - Stok 8 fra gulv
17	1.etage	gang						Tømmerkerne nord - Stok 9 fra gulv
18	1.etage	gang						Tømmerkerne nord - Stok 13 fra gulv
19	1.etage	gang						Tømmerkerne nord - Stok 14 fra gulv
20	1.etage	gang						Tømmerkerne nord - Stok 15 fra gulv
21	1.etage	gang						Tømmerkerne nord - Stok 16 fra gulv
22	1.etage	gang						Tømmerkerne nord - Stok 16 fra gulv
23	2.etage	værelse						Mod nord. Gavlvæg mod nord med brandspor?
24	2.etage							mod nord. Gavlvæg mod nord med brandspor?
25								
26								
27								
28								
29								
30								
31								
32								
33								
34								